

RIKSDAGENS SVAR 121/2003 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om finansiella säkerheter och vissa lagar som har samband med den

Ärende

Regeringen har till riksdagen överlämnat sin proposition med förslag till lag om finansiella säkerheter och vissa lagar som har samband med den (RP 133/2003 rd).

Beredning i utskott

Ekonomiutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (EkUB 9/2003 rd).

Beslut

Riksdagen har godkänt följande uttalande:

Riksdagen förutsätter att regeringen snabbt bereder nödvändiga ändringar i skattelagstiftningen och förelägger riksdagen ändringarna för att syftet med lagen om finansiella säkerheter skall kunna utnyttjas effektivt.

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om finansiella säkerheter

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Lagens syfte

Denna lag gäller säkerhetsrätter som används på finansmarknaden och vid företagsfinansiering, när den säkerhet som ställts för en skuld utgörs av värdepapper eller kontopengar.

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas när den som ställer säkerheten är ett institut enligt 3 §.

Lagen tillämpas också på säkerheter som ställts av andra juridiska personer än institut, om

säkerhetstagaren är ett institut. Lagen tillämpas dock inte, om säkerheten är en aktie eller ett sådant värdepapper som förutsätter en emission eller överlåtelse av aktier och aktien eller värdepapperet inte är föremål för offentlig handel.

Lagen tillämpas inte på säkerheter som fysiska personer ställer fastän säkerheterna ställs i samband med näringsverksamhet.

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *värdepapper* sådana värdepapper och derivatavtal som enligt 1 kap. 2 § värdepappers-

marknadslagen (495/1989) omfattas av tillämpningsområdet för lagen i fråga samt andra med dem jämförbara värdepapper och derivatavtal som i regel är föremål för handel på finansmarknaden,

2) *kontopengar* insättningar eller andra penningfordringar i finskt mynt eller utländsk valuta som noterats på ett specificerat konto,

3) *likvärdig egendom* värdepapper som emitterats av samma emittent med samma villkor och beskrivning och till samma antal som de värdepapper som ställts som säkerhet, eller kontopengar till samma belopp och i samma valuta som den ställda säkerheten eller andra värdepapper eller kontopengar som ges i stället för dem och som parterna har avtalat om,

4) *inledande av insolvensförfarande* påbörjandet av en konkurs eller företagssanering, ett beslut om interimistiskt avbrott i en depositionsbanks verksamhet samt andra beslut om att inleda med dessa jämförbar verkställighet som förutsätter ingripande från myndigheternas sida och begränsar gäldenärens bestämmanderätt,

5) *nettning* ett förfarande där säkerhetsställarens och säkerhetstagarens motstående förpliktelser förfaller till betalning och förpliktelserna i fråga eller deras värden sammanförs till en enda förpliktelse på det sätt som parterna avtalat.

Med *institut* avses i denna lag

1) offentligrättsliga sammanslutningar, självständiga offentligrättsliga anstalter och statens affärsverk,

2) Finlands Bank, Europeiska centralbanken, Banken för internationell betalningsutjämning, Internationella Valutafonden och Europeiska investeringsbanken samt Nordiska Investeringsbanken och andra multilaterala utvecklingsbanker,

3) kreditinstitut enligt 2 § och finansiella institut enligt 3 § kreditinstitutslagen (1607/1993), värdepappersföretag enligt 4 § lagen om värdepappersföretag (579/1996), fondbolag enligt 2 § 3 punkten och förvaringsinstitut enligt 2 § 5 punkten lagen om placeringsfonder (48/1999), försäkringsbolag enligt 1 kap. 3 § lagen om försäkringsbolag (1062/1979), arbetspensionsför-

säkringsbolag enligt 1 § lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (354/1997) och försäkringsföreningar enligt 1 kap. 1 § 2 mom. lagen om försäkringsföreningar (1250/1987),

4) clearingorganisationer och clearingmedlemmar enligt 1 kap. 4 § 2 mom. 2 punkten värdepappersmarknadslagen samt optionsföretag enligt 1 kap. 3 § och förmedlare och marknadsgaranter enligt 1 kap. 4 § 1 och 2 mom. lagen om handel med standardiserade optioner och terminer (772/1988) samt övriga företag som beviljats förmedlar- och marknadsgaranträttigheter och som avses i 2 kap. 10 § 2 mom. i sistnämnda lag och

5) andra inhemska och utländska juridiska personer med verksamhet som motsvarar den som de ovan nämnda juridiska personerna bedriver eller sådana instanser som är institut enligt artikel 1.2 punkterna a—d i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/47/EG om ställande av finansiell säkerhet.

4 §

Säkerhet som grundar sig på överföring av äganderätt

Parterna kan avtala om köp av värdepapper eller kontopengar med återköpsvillkor eller om andra arrangemang där den som ställer säkerhet överlåter värdepapper eller kontopengar som säkerhet för en skuld så att säkerhetstagaren får äganderätt till dem. Säkerhetstagaren skall återställa likvärdig egendom till den som ställt säkerheten enligt avtalsvillkoren senast på förfallodagen, om det inte har avtalats att värdet av de värdepapper eller kontopengar som inte återställs kvittas mot skulden.

En överlåtelse som avses i 1 mom. är bindande när värdepapperen har överlämnats i säkerhetstagarens besittning eller när värdepapperen eller kontopengarna annars har överförts i enlighet med vad som föreskrivs om överlåtelse av äganderätt.

5 §

Panträtt med förfoganderätt för panthavaren

Vid pantsättning kan parterna avtala om villkor enligt vilka panthavaren innan skulden förfaller till betalning har rätt att sälja de pantsatta värdepapperen eller kontopengarna eller annars i rättsligt hänseende förfoga över dem.

Har panthavaren förfogat över panten så som avses i 1 mom., skall denne återställa likvärdig egendom till pantsättaren senast på förfallodagen, om det inte har avtalats att värdet av de värdepapper eller kontopengar som inte återställs kvittas mot skulden. Panthavaren har samma rätt till den som säkerhet återställda egendomen som till de värdepapper eller kontopengar som ursprungligen pantsattes.

6 §

Realisering av panträtt

När skulden har förfallit till betalning har panthavaren rätt att sälja de pantsatta värdepapperen eller lyfta eller kvitta de pantsatta kontopengarna i syfte att få betalning. Om parterna inte har avtalat om något annat, har panthavaren rätt att sälja värdepapperen utan dröjsmål och utan föregående meddelande till pantsättaren eller andra rättsinnehavare.

Vid pantsättning kan parterna avtala om ett villkor, enligt vilket panthavaren i stället för att sälja de pantsatta värdepapperen får äganderätten till dem och deras värde kvittas mot den till betalning förfallna skulden.

Ett insolvensförfarande som inleds mot pantsättaren hindrar inte panthavaren att utöva de rättigheter som avses i 1 och 2 mom.

7 §

Nettning

Parterna kan avtala att samtliga motstående förpliktelser som gäller parterna omedelbart nettas eller kan nettas, när skulden förfallit till betalning. Vid nettningen kan endast i denna lag

avsedda säkerhetsskulder och förpliktelser att återställa likvärdig egendom beaktas.

Förpliktelser som uppkommit innan ett insolvensförfarande har inletts får nettas utan hinder av insolvensförfarandet.

Nettningen återgår inte med stöd av 10 § lagen om återvinning till konkursbo (758/1991) fastän betalning skett med ovanliga betalningsmedel, i förtid eller med ett belopp som med hänsyn till boets tillgångar skall anses vara avsevärt. Från nettningen kan dock återgå en sådan fordran på gäldenären som borgenären genom överlåtelse erhållit av tredje man senare än tre månader efter den fristdag som avses i 2 § i ovan nämnda lag, samt en sådan förpliktelse som borgenären innehar och som han under denna tid förbundit sig till så att förfarandet kan jämföras med betalning av en skuld, om inte överlåtelser eller skuldsättningen med beaktande av omständigheterna kan anses vara sedvanlig.

En fordran eller förpliktelse som enligt 3 mom. kan återgå genom återvinning får inte beaktas vid nettning efter att ett insolvensförfarande har inletts.

8 §

Försäljningsresultat och värdering

Panthavaren skall i syfte att få betalning sälja de pantsatta värdepapperen till gängse pris. Vid kvittning och nettning skall parternas förpliktelser samt de värdepapper och kontopengar som inte återställs värderas till gängse värde. Det samma gäller vid värdering av ersättande säkerheter.

Det försäljningssätt och de värderingsgrunder som parterna kommit överens om skall iakttagas, om det inte visas att förfarandet kränker någondera partens intressen.

9 §

Byte av borgenär

Om parternas förpliktelser kan nettas eller kvittas mot varandra enligt ett avtal som parterna ingått, kan ett sådant krav också framställas

mot en ny borgenär till vilken den ena parten genom överlåtelse har överfört sin fordran. Om inte något annat följer av 18 § lagen om skuldebrev (622/1947), kan för nettning eller kvittning mot ett löpande skuldebrev som överlåts användas endast en sådan förpliktelse att återställa likvärdig egendom som har sin grund i säkerheten för skulden i fråga.

10 §

Utmätning

Om en utmätt fordran har kvittats eller nettats innan ett betalningsförbud har delgetts, riktas utmätningen mot den fordran som återstår efter kvittningen eller nettningen. En utmätt fordran får inte kvittas eller nettas mot en motfordran som har uppkommit efter att betalningsförbudet har delgetts.

11 §

Begränsningar som gäller tilläggssäkerhet och ersättande säkerhet vid återvinning

En säkerhet återgår inte med stöd av 14 § lagen om återvinning till konkursbo, om säkerheten har ställts på grundval av ett avtal mellan parterna enligt vilket

1) den som ställt säkerheten är skyldig att ställa säkerhet eller tilläggssäkerhet till följd av en förändring i värdet av skulden eller av den tidigare säkerheten, och det med beaktandet av

omständigheterna måste anses vara sedvanligt att ställa säkerhet,

2) den som ställt säkerheten har rätt att ersätta den med en annan säkerhet som inte får ha ett högre värde än den tidigare säkerheten.

12 §

Godtrosskydd

En säkerhetsrätt är bindande även om den som ställer säkerheten inte hade rätt att ställa säkerhet på grund av att ett insolvensförfarande inletts, om säkerhetstagaren vid den tidpunkt då säkerheten ställdes inte visste eller borde ha vetat att den som ställde säkerheten hade förlorat sin bestämmanderätt.

Om en säkerhet har ställts innan ett insolvensförfarande inleds och en skuld uppkommer efter att förfarandet har inletts, är säkerhetsrätten bindande om säkerhetstagaren innan skulden uppkom inte visste eller borde ha vetat att den som ställde säkerheten hade förlorat sin bestämmanderätt.

13 §

Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser

Denna lag träder i kraft den 200 .

Lagen tillämpas inte, om en skuld har förfallit till betalning eller ett insolvensförfarande har inletts före lagens ikraftträdande.

Lag

om ändring av 4 kap. 5 § värdepappersmarknadslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i värdepappersmarknadslagen av den 26 maj 1989 (495/1989) 4 kap. 5 § 1 mom., sådant det lyder i lag 522/1998, som följer:

4 kap.

**Värdepappershandel och tillhandahållande
av investeringstjänster**

5 §

Värdepappersförmedlaren får inte pantsätta
eller för egen räkning överlåta värdepapper som
tillhör en kund utan kundens särskilda skriftliga

samtycke. Värdepappersförmedlaren får dock
pantsätta eller överlåta värdepapper som denne
fått som pant av kunden och som panthavaren får
förfoga över enligt lagen om finansiella säkerhe-
ter (/).

Denna lag träder i kraft den 200 .

Lag

om ändring av lagen om värdeandelskonton

I enlighet med riksdagens beslut

fogas till lagen den 17 maj 1991 om värdeandelskonton (827/1991) en ny 7 § i stället för den 7 §
som upphävts genom lag 796/2000, som följer:

7 §

På ett pantsatt värdeandelskonto kan noteras
ett i 5 § lagen om finansiella säkerheter (/)
avsett avtalsvillkor som gäller panthavarens för-
foganderätt. Noteringen av villkoret får inte av-
lägsnas utan panthavarens samtycke.

Om panthavaren med stöd av sin förfogande-
rätt enligt 1 mom. överlåter eller annars överför

äganderätten till den pantsatta värdeandelen, no-
teras den på förvärvarens värdeandelskonto. Om
panthavaren upplåter en ny panträtt, överförs
värdeandelen till dennes värdeandelskonto på
vilket den nya pantsättningen noteras.

Denna lag träder i kraft den 200 .

Helsingfors den 15 december 2003